

РУКОМЕТНИ САВЕЗ СРБИЈЕ
ЗАЈЕДНИЦА СУДИЈА И КОНТРОЛОРА

УПУТСТВО
О ВРШЕЊУ КОНТРОЛА
2017/2018

ИЗВЕШТАЈ О СУЂЕЊУ 2017/2018

ТАКМИЧЕЊЕ		Мушкарци →	← Жене	Утакмица број		1	7									
Супер лига →	Супер Б лига →	Прва лига →	Друга лига →	Трећа лига →	Куп	Млађе категорије										
Судије					Контролор											
Датум	Време	Место		Резултат		Дисциплински прекршаји										
				крај	пол.	СЕДМЕРЦИ	ОПОМ	2 мин	ДИСК	ЗВАНИЧНИЦИ						
										опом	2 мин	ДИСК	опом	2 мин	ДИСК	
Екипа А																
Екипа Б																
ГЕНЕРАЛНА ОЦЕНА УЧИНКА СУДИЈА																
ИЗВЕШТАЈ САЧИЊАВА		КОНТРОЛОР		X	E-mail:											
ТЕЖИНА УТАКМИЦЕ		ЛАКА			НОРМАЛНА			ТЕШКА		ВЕОМА ТЕШКА						
УТИЦАЈ СУДИЈА НА ТОК УТАКМИЦЕ		Повећали тежину				Без утицаја			Смањили тежину							
КОМПОНЕНТЕ		--	-	∅	+	++	ЗАПАЖАЊА О СУЂЕЊУ									
ПРЕДНОСТ																ДОБРО
КОРАЦИ																
ПРЕКРШАЈ У НАПАДУ																
СЕДМЕРЦИ																
ПАСИВНА ИГРА																ЛОШЕ
ГОЛМАНОВ ПРОСТОР (одбрана / напад)																
БОРБА ПИВОТМЕН - ОДБРАНА																
ПРОГРЕСИВНО КАЖЊАВАЊЕ																
ЛИЧНО ВЛАДАЊЕ (изглед, сигнализација, сарадња, постављање / кретање, сарадња са зап.столом)																
УКУПНИ УТИСАК (вођење утакмице; разумевање игре; атмосфера; линија суђења)																

РУКОМЕТНИ САВЕЗ СРБИЈЕ
ЗАЈЕДНИЦА СУДИЈА И КОНТРОЛОРА
УПРАВНИ ОДБОР
Број: 112/3
Београд, 17.07.2017. год.

На основу члана 55. став 2 тачка 28. Статута Заједнице судија и контролора Рукометног савеза Србије, Управни одбор Заједнице судија и контролора Рукометног савеза Србије, донео је

УПУТСТВО О ВРШЕЊУ КОНТРОЛА

Попуњавање Извештаја о суђењу

Извештај о суђењу (контрола суђења) садржи следеће целине, и то:

1. Општи део
 2. Процедура попуње и слања Извештаја о суђењу
 3. Примена Правила игре по компонентама (оцена суђења)
 4. Повезаност компоненти
 5. Тежина утакмице и утицај судија на ток утакмице
 6. Текстуални део (добро, лоше, савет)
-
7. Казнене одредбе
 8. Прелазне и завршне одредбе

1. ОПШТИ ДЕО

ТАКМИЧЕЊЕ		Мушкарци →			← Жене	Утакмица број		1	7								
Супер лига →		Супер Б лига →		Прва лига →		Друга лига →		Трећа лига →		Куп		Млађе категорије					
Судије								Контролор									
Датум	Време	Место			Резултат				Дисциплински прекршаји								
					крај	пол.	СЕДМЕРЦИ		опом			2 мин			ДИСК		
Екипа А																	
Екипа Б																	

1.1 Такмичење

- ✓ У зависности да ли је у питању утакмица мушких или женских екипа означава се (X) одговарајуће поље.

Пример: (утакмица мушких екипа)

Мушкарци →	X		← Жене
------------	---	--	--------

- ✓ У рубрику "утакмица број", која има девет поља, уписујемо следеће цифре:

Утакмица број	1	7	0	1	0	4	0	2	2
---------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Објашњење: Прва и друга цифра означавају улазну годину такмичарске сезоне (17), трећа и четврта цифра означавају шифру лиге (видети Шифарник лига), пета шеста цифра означавају које је коло у питању, док седма, осма и девета цифра означавају редни број утакмице из распореда лиге (овај деветоцифрени број је увек идентичан броју утакмице који се уписује у записник са утакмице!)

и

1.2 Лига

- ✓ Означава се (X) одговарајуће поље.
Пример: (за утакмицу Сујер лиге)

Супер лига	X	Супер Б лига	Прва лига	Друга лига	Трећа лига	Куп	Млађе категорије
------------	---	--------------	-----------	------------	------------	-----	------------------

1.3 Судије / Контролор

- ✓ У одговарајућа поља уписује се име и презиме судија, као и име и презиме контролора.
Пример:

Судије	ДАНИЈЕЛ ТРИВКОВИЋ / БОРИША МИЛОСАВЉЕВИЋ	Контролор	МИЛАН РАКИЋ
--------	---	-----------	-------------

1.4 Датум

- ✓ У одговарајућа поља уписује се ДАТУМ (дан, месец и година одигравања утакмице), ВРЕМЕ (време почетка утакмице које је објављено у службеном билтену), и МЕСТО (место у којем се игра утакмица).

Пример:

Датум	Време	Место
06.10.2017.	19:00	ВЕЛИКА ПЛАНА

1.5 Екипе

- ✓ У одговарајућа поља уписују се називи екипа (објављени у службеном адресару лиге), као и места одакле су екипе (не мора се уписивати скраћеница "РК" испред имена клуба!).

Пример:

Екипа А	МОРАВА	ВЕЛИКА ПЛАНА
Екипа Б	ШАМОТ '65	АРАНЂЕЛОВАЦ

1.6 Резултат

- ✓ Ови подаци се попуњавају из записника са утакмице (уписују се веродостојни подаци у одговарајућа поља):

☒ Резултат утакмице	у горњем реду број постигнутих голова екипе А, на крају утакмице, и у првом полувремену; у доњем реду број постигнутих голова екипе Б, на крају утакмице, и у првом полувремену;
☒ Седмерци	у горњем реду број досуђених седмераца за екипу А; у доњем реду број досуђених седмераца за екипу Б;
☒ Опомене	у горњем реду број изречених опомена играчима екипе А; у доњем реду број изречених опомена играчима екипе Б;
☒ Искључења на 2 минута	у горњем реду број изречених казни искључења на 2 минута играчима екипе А; у доњем реду број изречених казни играчима екипе Б;
☒ Дисквалификације	у горњем реду број изречених дисквалификација играчима екипе А; у доњем реду број изречених дисквалификација играчима екипе Б;
☒ ЗВАНИЧНИЦИ	у предвиђеним пољима у горњем реду уписује се број изречених казни званичницима екипе А (опомене, искључења на 2 минута, дисквалификације); у предвиђеним пољима у доњем реду уписује се број изречених казни званичницима екипе Б (опомене, искључења на 2 минута, дисквалификације).

Пример:

Резултат		Седмерци	Дисциплински прекршаји					
крај	пол.		опом	2 мин	диск	ЗВАНИЧНИЦИ		
						опом	2 мин	диск
25	14	5	3	7	0	1	1	1
27	11	2	3	9	1	0	0	0

2. ПРОЦЕДУРА ПОПУНЕ И СЛАЊА ИЗВЕШТАЈА О СУЂЕЊУ

- 2.1 Сачувати приложени "Извештај о суђењу" у свом рачунару и формирати директоријум (виртуелну фасциклу) са структуром својих докумената за оцењивање (упутства, обрасци, попуњени извештаји), тако да се могу користити током целе сезоне. Сачувати један "Извештај о суђењу" (бланко образац) као оригинални документ, а радити само са копијама.
- 2.2 Пре утакмице одштампати празан (бланко) "Извештај о суђењу", и имати га спремног за разговор између судија и контролора после утакмице.
- 2.3 Одмах после завршетка утакмице утакмице, а најкасније 30 минута од завршетка, контролор попуњава "Извештај о суђењу", унесећи своје оцене о нивоу суђења ("иксиране" оцене) по сегментима, те га електронским путем (e-mail, ММС порука) доставља надлежном помоћнику директора за судијска питања; контролор обавезно доставља "иксирану" контролу надлежном помоћнику директора за судијска питања пре разговора са судијама.
- 2.4 После утакмице, а најкасније 60 минута од завршетка, контролор разговора са судијама о учинку и заједно идентификују важна подручја - по сегментима; судије НЕ ИСПУЊАВАЈУ "СВОЈУ КОНТРОЛУ".
- 2.5.1 Контролор је, потом, дужан да најкасније у року од 48 (четрдесет осам) сати по завршетку утакмице, попуни у целости (образложи дате оцене) свој "Извештај о суђењу" (обавезно се попуњава на рачунару), и достави путем електронске поште (e-mail) као прилог (attachment) надлежном помоћнику директора за судијска питања, а истовремено и обојици судија на њихове личне E-mail адресе.
- 2.5.2 Помоћник директора за судијска питања може, уколико процени да постоје оправдани разлози по захтеву контролора, одобрити закашњење у слању контроле (продужити предвиђени рок за доставу).

Напомена: Уколико се "Извештај о суђењу" не достави судијама електронском поштом (E-mail) у истој поруци у којој се доставља и помоћнику директора за судијска питања, сматраће се да судијама није достављена контрола!

- ✓ Адресе за електронску пошту помоћника директора за судијска питања објављене су у Службеним адресарима лига.

3. ПРИМЕНА ПРАВИЛА ИГРЕ ПО КОМПОНЕНТАМА (ОЦЕНА СУЂЕЊА)

- 3.1 **Оцена суђења** – Извештај о суђењу је описног карактера, тако да усвојени начин бодовања неће бити познат ни контролорима ни судијама, како би се избегло "пристрасно" испуњавање Извештаја и писање контроле по аутоматизму. Због тога је потребно да контролори имају у виду да свака утакмица има своје посебности и различитости, те да се учинак судија оцењује само за приказано суђење на одређеној утакмици.

МОГУЋЕ ОЦЕНЕ ПО КОМПОНЕНТАМА		
Описна ознака	Знаковна ознака	Критеријум оцењивања
НЕПРИХВАТЉИВО	— —	Судије су имале много грешака, недостатак контроле, утицај на резултат утакмице (макар и са једном грешком), повећање тежине утакмице.
СЛАБО	—	Судије су имале већи број грешака (преко 5) које нису утицале на исход утакмице. Слаба контрола утакмице. Ова оцена се може дати и за мањи број грешака , ако те грешке директно нарушавају ток утакмице.
ПРОСЕЧНО	0	Судије су имале више грешака (од 3 до 5) које нису утицале на исход утакмице. Нормална контрола утакмице.
ДОБРО	+	Судије су доносиле исправне одлуке уз пар грешака (највише 2) током целе утакмице. Добра контрола утакмице.
ВЕОМА ДОБРО	+ +	Судије су доносиле исправне одлуке током целе утакмице, без и једне грешке. Веома добра контрола утакмице.

3.2. Објашњење (одакле почети и како формирати оцене)

- ✓ Не може се десити, ни у једној компоненти, да није било елемената за оцењивање. Све компоненте морају бити вредноване одговарајућом оценом сходно учинку судија у датом сегменту;
- ✓ За све компоненте треба имати јасну идеју одакле почети, поштујући објашњења оцена претходно дата (у тачки 3.1); у случајевима када контролор није сигуран да ли је "права оцена" просечно (0) или добро (+), требало би да поново размотри компоненте и поштује прецизне дефиниције оцене са посебним освртом на број грешака у одређеној компоненти, као и квалитет контроле утакмице;
- ✓ У начелу, због специфичног начина бодовања, полазна оцена би требала да буде просечно (0), али крајња оцена је у директној зависности са учинком судија (бројем грешака).
- ✓ Није логично да се компонента ЛИЧНО ВЛАДАЊЕ (означена црвеном бојом) значи изразито већом оценом него што је најмања оцена у некој од претходних компонената (означених плавом бојом); у принципу, то значи да ако се у некој од "плавих" компонената да слаба оцена, оцена за ЛИЧНО ВЛАДАЊЕ није логично да буде већа од максимално просечне, али не и обавезно просечна (може да буде и мања); аналогно томе, исти принцип важи и за остале оцене;
- ✓ Није логично да оцена у компоненти УКУПНИ УТИСАК буде изразито већа него оцена у компоненти ЛИЧНО ВЛАДАЊЕ;
- ✓ У компоненти УКУПНИ УТИСАК оцена логично проистиче из преовлађујућих оцена у претходним компонентама (осам "плавих" и једна "црвена");
- ✓ Оцена у компоненти УКУПНИ УТИСАК не може бити веома добра (++) ако је у било којој од девет претходних компоненти дата макар и један просечна оцена (0);
- ✓ Уколико је у претходних девет компонената дато две слабе оцене (-), није логично да оцена за УКУПНИ УТИСАК буде већа од просечне (0), **што не значи и да мора бити просечна (0) а**

да не може бити слаба (-); три или више слабих оцена (-) у претходних девет компонената увек имају за последицу слабу оцену (-) у компоненти УКУПНИ УТИСАК;

- ✓ Уколико је у било којој од претходних девет компонената дата неприхватљива оцена (- -), није логично да оцена за УКУПНИ УТИСАК буде већа од слабе (-), **што не значи и да мора бити слаба (-) а да не може бити неприхватљива (- -)**; две или више неприхватљивих оцена (- -) у претходних девет компонената увек имају за последицу неприхватљиву оцену (- -) у компоненти УКУПНИ УТИСАК ;
- ✓ Уколико су у сегментима (прогресивно кажњавање, седмерци, кораци, и предност) дате две или више просечне оцене (0), није логично да оцена за укупни утисак буде већа од просечне (0).

3.3 Компоненте

Објашњење по компонентама (критеријум за распознавање учинка судија)

3.3.1	ПРЕДНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Омогућити течну игру са прихватљивом линијом; ✓ Правилна примена и исти критеријум (уравнотеженост) према екипама; ✓ Водити рачуна о последицама погрешно донетих одлука о досуђивању бацања (аут, слободно бацање); ✓ Да ли судије неоправданим звиждуцима прекидају акције из којих се постиже гол или у којима су играчи у јасним ситуацијама за постизање гола? ✓ Да ли судије успоравају игру свирањем "ситних прекршаја"? ✓ Посебно водити рачуна да предност после направљених "више корака" под прекршајем не сме бити дозвољена, што знатан број судија толерише са оправдањем убрзања игре?! ✓ Да ли судије и поред прекршаја поштују предност? ✓ Да ли судије због примене дисциплинских санкција прекидају акцију или поштују предност? ✓ На који начин и у ком периоду утакмице и поред грубог прекршаја поштују предност? ✓ Да ли дозвољавају предност и поред прекршаја нападача? ✓ Да ли дозвољавају (некажњено) грубу и "прљаву" игру правдајући се поштовањем предности?
3.3.2	КОРАЦИ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Препознавање корака (одбрамбена игра постаје суштински обесмишљена уколико се нападачу дозволи да направи више од три корака у ситуацији "један на један"); Груби прекршаји од стране одбрамбеног играча могу бити проузроковани на овакав начин! ✓ Да ли судије имају развијен осећај за кораке? ✓ Да ли одузимају лопту у ситуацијама када играчи не направе више од три корака али "изађу из ритма", па се стекне такав утисак? ✓ Овом компонентом треба обухватити и игру лоптом (погрешно вођење); ✓ На који начин судије поступају код техничких прекршаја: дупла лопта, игра ногом, неправилно вођење? ✓ Држање лопте дуже од 3 секунде ("у игри")?
3.3.3	ПРЕКРШАЈ У НАПАДУ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Прекршаји нападајућег играча са и без лопте; ✓ Обратити пажњу на прекршаје нападача, како са лоптом, тако и без лопте - неправилне блокаде од стране пивотмена, прекршаје спољних нападача после додавања лопте саиграчу на крилној позицији када у наставку акције онемогућују крајње играче у одбрани да реагују; ✓ У принципу прекршаје у нападу који се дешавају у зони линије голмановог простора би требао свирати "судија код гола", како судије не би долазиле у ситуацију да се "разиђу" у одлуци, јер је често разлика између седмерца и прекршаја у нападу незнатна; ✓ Посебно треба обратити пажњу на пивотмене - неправилно грађење простора рукама, торзоом или ногама; ✓ Да ли судије уочавају радње које имају за циљ да се изнуди слободно бацање, нарочито када нападајућа екипа игра са играчем мање, и да ли то квалификују као прекршај у нападу?
3.3.4	СЕДМЕРЦИ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Процена јасне ситуације за постизање гола; ✓ Посебно водити рачуна о положају одбрамбеног играча, месту на којем је започет прекршај, да ли је одбрамбени играч "угуран" у голманов простор или га користи у циљу стицања предности над нападачем; ✓ Водити рачуна о специфичним ситуацијама у контранападима - дилеме да ли је седмерец или слободно бацање (да ли је нападач

	<p>чврсто ухватио лопту или се тек спрема да је ухвати, да ли је већ закорачио или скочио "на шут", да ли се одбрамбени играч налази између свог голмана и нападача или га сустиже од позади или са стране;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Да ли је било досуђивања непостојећих седмераца? (погрешне одлуке) ✓ Да ли је било недосуђивања постојећих седмераца? (пропуштене одлуке) ✓ Да ли је било исправно недосуђених седмераца? ✓ Да ли судије исправно третирају шут или покушај шута на празан гол (када екипа игра без голмана)?
<p>3.3.5 ПАСИВНА ИГРА</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Да ли је критеријум распознавања пасивне игре исти током целе утакмице? ✓ Колико времена протиче од момента давања знака за пасивну игру до доношења одлуке и узимања лопте? ✓ Да ли судије знак упозорења дају у складу са Правилима игре? ✓ Да ли је знак упозорења јасан и да ли га уочавају сви актери игре? ✓ Да ли знак упозорења дају прерано или прекасно? ✓ Обратите пажњу на екипу која има посед лопте, а има играча мање; ✓ Обратите пажњу на екипу која има посед лопте и чува резултат; ✓ Обратите пажњу на екипу која има посед лопте, а има играча мање и тактички успорено мења играче; ✓ Обратите пажњу на извођење слободног бацања после избројаног "шестог додавања); ✓ Враћање лопте саиграчу ради "чувања времена" у јасној ситуацији за постизање гола, посебно у контранападу; ✓ Да ли је било много најаве пасивне игре, а мало одузетих лопти? ✓ Да ли су благовремене најаве пасивне игре оправдале циљ спешујући динамичност игре? ✓ Да ли се лопта одузима када је спољни нападач са лоптом у залету ка голу или када додаје лопту "у страну" (нпр. ка крилу) или "уназад" (нпр. ка другом беку, или чак и голману) ✓ Да ли судије показују знак најаве за пасивну игру када играч екипе у нападу има лопту под контролом? ✓ Како судије "броје додавања"?
<p>3.3.6 ГОЛМАНОВ ПРОСТОР (одбрана / напад)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Не мисли се само, уско, на преступе, него шире, на игру око голмановог простора; ✓ Да ли је било преступа играча у нападу са или без лопте, или ускакања и улажења у голманов простор? ✓ Да ли је било повреде голмановог простора од стране играча у одбрани, и то вишеструког понављања без лопте у циљу заузимања боље позиције у одбрани? ✓ Распознавање активности одбрамбених играча - повреде голмановог простора намерно учињене у циљу стицања предности над нападачем, или ненамерно ступање у сопствени голманов простор у ситуацијама "један на један" када под инерцијом уђе у простор; ✓ Распознавање активности нападајућих играча - повреде противничког голмановог простора које за циљ имају освајање лопте после одбране голмана ("хватање одбитка"); улазак у простор после шута и заклањање видног угла голману у случају "другог шута" (маркирање голмана); ✓ "Гажење" простора приликом шута (посебно код ускакања крилних играча, такође и код пивотмена када шутирају "из пада"); ✓ Ометање нападача приликом шута протрчавањем кроз простор без контакта, али утичући на нападача (ометајући га) тако да мора да "скрати" скок или шутне из "неприродног" положаја; да ли судије то квалификују седмерцем, а у поновљеном случају и прогресивном казном? ✓ Да ли судије исправно уочавају ситуације када је голман погођен лоптом у игри и није у стању да реагује?
<p>3.3.7 БОРБА ПИВОТМЕН - ОДБРАНА</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Код односа (борбе) пивотмена и одбрамбених играча водити рачуна о обостраним акцијама и реакцијама; ✓ Имајући у виду надлежности "судије код гола" треба посебно обратити пажњу на исправност блокада, повлачење за дрес, држање (са једном или обе руке), одгуривање; ✓ поље надлежности судија код игре са два пивотмена, или код утрчавања крилних играча на линију, или "укрштања" позиција између два крила; ✓ Да ли судије код обостраног прекршаја са ступањем у голманов простор прекидају игру и "враћају ситуацију" у претходно стање, исправно не дозвољавајући тзв. "незаслужену" предност? ✓ Да ли судије имају способност предвиђања дешавања ("читање игре")?
<p>3.3.8 ПРОГРЕСИВНО КАЖЊАВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Да ли судије "повнављају" опомене за идентичне прекршаје, посебно у истом нападу? Да ли судије суштински схватају "смисао прогресије"? ✓ Да ли судије грубу и прљаву игру (прекршаје опасне по здравље) адекватно кажњавају?

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Да ли примењују прогресивно кажњавање на јасан и доследан начин, у правом моменту или са закашњењем? ✓ Да ли су судије искључења примењивали правовремено или сувише касно, посебно у поновљеним, учесталим прекршајима? ✓ Да ли су судије, када је било потребно, поред досуђених седмераца, примениле и одговарајућу дисциплинску меру? ✓ Да ли су судије дисквалификацију примењивале због грубе повреде Правила игре у односу на противника, како су кажњавали стално неспортско понашање, изван терена за игру, грубо неспортско понашање, као и физички напад изван терена за игру (Правила игре 8:5, 8:6, 8:9, 8:10) ? ✓ Како су судије поступале приликом "правила последњих 30 секунди"? ✓ Да ли су судије кажњавале провокације и симулирања? ✓ Да ли су судије поштовале линију прогресивности? ✓ Како судије третирају прекршаје над играчима услед којих су они тренутно онеспособљени да наставе утакмицу? ✓ Дисквалификације обавезно прецизно описати у контроли! (без обзира да ли су исправне, погрешне или пропуштене)
--	---

3.3.9

ЛИЧНО ВЛАДАЊЕ

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Придржавање одредби Кодекса понашања ✓ Да ли су судије дошле на утакмицу на време, и извршиле све потребне прегледе? ✓ Да ли су се судије загревале пре почетка утакмице на терену? ✓ Да ли се судије мешају један другоме у компетенције? ✓ Да ли је сигнализација у складу са Правилима, јасна и разумљива? ✓ Да ли се сигнализација врши природно? ✓ Да ли је звиждук једноличан или одговара врсти прекршаја или донетој одлуци? ✓ Да ли судије показују знаке за прекршаје (сигнале број 4 или број 5), а да истовремено не примењују одговарајуће дисциплинске санкције? ✓ Да ли судија који је досудио бацање изриче и казну? ✓ Да ли судије поштују надлежност? ✓ Да ли судије постављањем на терену ометају игру? ✓ Да ли су судије заузимале место на терену које им омогућава да на најбољи начин прате догађаје на терену? ✓ Да ли "судија у пољу" заузима позицију супротно од записничког стола и клупа када екипа у нападу игра без голмана? ✓ Каква је физичка припремљеност судија? ✓ Како судије врше промену страна током утакмице? ✓ Како се судије постављају на терену код пресинг игре? ✓ Са које удаљености од места прекршаја судије доносе одлуке? ✓ Физички изглед судија - усклађеност висине и тежине; ✓ Како су судије сарађивале са записничким столом? ✓ Да ли су судије сарађивале са контролором за време утакмице? ✓ Да ли постоји узајамна сарадња са записничким столом када се показују казне, односно када се наставља игра после тајм аута, да су визуелни знаци јасни при показивању? ✓ Да ли постоји повремен контакт са записничким столом у току игре?
--	---

3.3.10

УКУПНИ УТИСАК

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Вођење утакмице, разумевање игре, атмосфера, линија суђења ✓ Да ли судије доносе јасне и логичне одлуке које "сви виде" или одлуке које "само они виде"? ✓ Да ли умеју "да воде утакмицу"? ✓ Да ли су концентрисани и усредсређени на дешавања током целе утакмице или им се дешавају "падови"? ✓ Како се понашају у "неочекиваним ситуацијама"? Да ли трезвено и ауторитативно реагују и доносе одлуке у складу са Правилима игре? ✓ Стечени ауторитет; ✓ Неутралан наступ, али позитиван став; ✓ Не показивати несигурност али ни ароганцију; ✓ Чврст став, али не и репресиван, у поступцима и гестовима; ✓ Какав је контакт са играчима обеју екипа, односно званичницима екипа? ✓ Да ли се судије "правдају" после донете одлуке? ✓ Нема "фамилијарности" са учесницима у игри и публиком; ✓ Нема арогантне гестикулације према актерима утакмице; ✓ Стриктно помоћи играчима да препознају линију пресуђивања, односно ставити им до знања шта је дозвољено а шта није; ✓ Да ли су прекиди игре били у духу игре и у складу са правилима, који воде ка течности игре, или је било прекида ритма без потребе? ✓ Да ли судије распознају тактичке замисли како одбрамбене тако и нападајуће екипе? ✓ Водити рачуна о последицама погрешних, односно пропуштених одлука. ✓ Како судије примењују принцип реда приликом извођења бацања?
--	---

4. ПОВЕЗАНОСТ КОМПОНЕНТИ

- ✓ Код давања оцена по компонентама, односно попуњавања одговарајућих колона, треба водити рачуна о општим елементима, као што су општи утисак о утакмици, да ли је утакмица дерби или је терен "врућ за суђење", примена правила, приступ утакмици, однос према актерима утакмице и слично.
- ✓ Такође је веома битно разликовати важност појединих компоненти и њихов значај за исход утакмице. Сигурно је да су компоненте као што су седмерци, прогресивно кажњавање, кораци, предност, као и укупни утисак веома битан елемент при формирању коначне оцене о суђењу, односно учинку судија.
- ✓ Такође, важно је знати да постоји повезаност појединих компоненти, односно њихова могућа међусобна зависност, али која није увек и обавезујућа (ове компоненте могу бити у одређеним ситуацијама зависне једне од других):
 - Борба пивотмен / одбрана - Прогресивно кажњавање
 - Голманов простор (одбрана / напад) - Седмерци
 - Борба пивотмен / одбрана - Прекршај у нападу
 - Лично владање - Укупни утисак

5. ТЕЖИНА УТАКМИЦЕ И УТИЦАЈ СУДИЈА НА ТОК УТАКМИЦЕ

5.1 Тежина утакмице

ЛАКА УТАКМИЦА

Обично су то утакмице са великом гол разликом, и видљивом диспропорцијом у квалитету екипа, на којој се ангажман судија сводио углавном на "евидентирање резултата", без доношења већег броја одлука које су последица саме примене Правила игре, где судије немају прилике да искажу своје квалитете.

НОРМАЛНА УТАКМИЦА

Обично су то жаргонски речено "праве првенствене утакмице", са одређеном дозом неизвесности током утакмице, али где у завршници једна екипа квалитетом или борбеношћу надвлада другу, у којој судије имају могућности да искажу своје квалитете у погледу примене Правила игре. Крајњи резултат, у начелу, може бити од нерешеног до неколико, па чак и до више голова разлике.

ТЕШКА УТАКМИЦА

Овде се сврставају углавном оне утакмице које су целим својим током неизвесне, где се игра "гол за гол", у којој судије морају да донесу "значајнији" број одлука када је у питању сама примена Правила игре, где се утакмица завршава малом гол разликом (или нерешено). Посебно треба водити рачуна о броју донетих (и пропуштених) одлука у неизвесној завршници када се "ломи" резултат.

ВЕОМА ТЕШКА УТАКМИЦА

У пракси су ове утакмице најређе, и поред елемената који карактеришу тешку утакмицу, потребно је узети у обзир значај утакмице у погледу резултата (да ли решава првака лиге, испадање, ако се игра куп системом – елиминација из даљег такмичења), укупну атмосферу на утакмици (понашање играча, званичника, публике). Такође је битна учесталост "компликованих" ситуација у игри, где судије могу на недвосмислен начин да искажу све своје квалитете и снажљивост у доношењу "тешких" и непопуларних одлука "под притиском".

5.2 Утицај судија на ток утакмице

- ✓ Што се тиче УТИЦАЈА СУДИЈА НА ТОК УТАКМИЦЕ, он мора бити повезан са УКУПНИМ УТИСКОМ и ТЕЖИНОМ УТАКМИЦЕ.
- ✓ Уколико је укупни утисак оцењен неприхватљивом (- -) или слабом (-) оценом, тада је сасвим јасно и да су судије ПОВЕЋАЛЕ ТЕЖИНУ утакмице.
- ✓ Уколико је укупни утисак оцењен веома добром (++) оценом, тада је јасно и да су судије СМАЊИЛЕ ТЕЖИНУ утакмице.
- ✓ Уколико је укупни утисак на ТЕШКОЈ или ВЕОМА ТЕШКОЈ утакмици оцењен добром (+) оценом, тада је могуће и да су судије СМАЊИЛЕ ТЕЖИНУ утакмице, али не значи и да је обавезно тако (то пре свега зависи од оцена датих у битним компонентама седмерци и прогресивно кажњавање).

6. ТЕКСТУАЛНИ ДЕО (ДОБРО, ЛОШЕ, САВЕТ)

Образложење дате оцене у појединачним компонентама мора бити поткрепљено чињеницама везаним за саму утакмицу (навести период игре - минут, по потреби и резултат, и описати ситуацију). Дисквалификације се обавезно образлажу, у оној рубрици која зависи од тога да ли је таква одлука, издвојено гледајући, била добра или није.

- 6.1 **ДОБРО** У рубрици ДОБРО, могу се образложити поједине компоненте које су оцењене са + (добро), а компоненте које су оцењене са ++ (веома добро) морају се образложити. Ако се описују запажања, онда је потребно иста поткрепити реалним дешавањима са саме утакмице. Веома добре (++) оцене у "црвеним" компонентама (лично владање, укупни утисак) обавезно прецизно и детаљно образложити.
- 6.2 **ЛОШЕ** У рубрици ЛОШЕ, морају се навести замерке (описати грешке) за компоненте које су оцењене неприхватљивом (- -) или слабом (-) оценом.
- 6.3 **САВЕТ** У овој рубрици треба навести, у кратким цртама, шта би судије требало да побољшају и унапреде у свом суђењу, и на то посебно обратити пажњу приликом следеће контроле истим судијама, да би се видело да ли судије прихватају САВЕТ контролора. У овој рубрици, као САВЕТ, обавезно прецизно и детаљно образложити оцену 0 (просечан) у "црвеним" компонентама (лично владање, укупни утисак). Исто тако, морају се образложити (из едукативних разлога, како би судије знале шта и како треба да исправе) и просечне оцене у свим осталим компонентама (посебно прецизно и детаљно када су у питању седмерци и прогресивно кажњавање) уколико постоје замерке на донете одлуке у тим сегментима.
У овом сегменту не треба наводити констатације, него дати савет судијама!

7. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

7.1 **Негативни поени за техничке грешке у писању контроле**

✓ За техничке грешке и пропусте у попуњавању обрасца контроле, за сваку грешку по.....	1 поен
✓ За неадекватну квалификацију укупног утиска и утицаја на ток утакмице, за сваки погрешно оквалификован елеменат по	3 поена
✓ За неозначавање укупног утиска и утицаја на ток утакмице, за сваки неозначени елеменат по	5 поена
✓ За неозначавање оцене на левој страни контроле, за сваку неозначену оцену по ..	3 поена
✓ За неописивање оцене у складу са Упутством, на десној страни контроле, када је то обавеза по елементима, за сваки елеменат по	1 поен
✓ За сваки дан закашњења контроле	2 поена
✓ За недостављање контроле судијама путем електронске поште	10 поена
✓ За коришћење обрасца контроле који није прописан	5 поена
✓ За недостављање контроле (исто као и за поништену контролу)	40 поена

7.2 **Негативни поени због грешака у контроли које су утицале на смањење / повећање дате оцене (технички пропусти, преглед видео снимка, суперконтрола)**

✓ За исправку оцене до 2 поена	3 поена
✓ За исправку оцене 3 – 5 поена	5 поена
✓ За исправку оцене 6 – 10 поена	10 поена
✓ За исправку оцене 11 – 15 поена	15 поена
✓ за исправку оцене 16 и више поена	20 поена
✓ За поништену контролу	40 поена
- Ако контролор током сезоне "достигне" збир од 40 негативних поена (кумулативно), изрећи ће му се суспензија у трајању од месец дана.
- Сабирање поена и рангирање контролора се врши на крају сезоне.

8. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

- 8.1 Образац Извештаја о суђењу саставни је део овог Упутства.
- 8.2 Надлежност за поступање (преглед и верификацију контрола – извештаја о суђењу), сходно овом Упутству, има Комисија за праћење суђења УО ЗСик РСС.
- 8.3 Аутентично тумачење овог Упутства даје Управни одбор Заједнице судија и контролора Рукометног савеза Србије, на основу писаног захтева члана Заједнице.
- 8.4 Ово Упутство усвојено је на деветој редовној седници Управног одбора Заједнице судија и контролора Рукометног савеза Србије, одржаној у Крагујевцу, 15.07.2017. године.
- 8.5 Упутство о вршењу контроле суђења има се објавити у Службеном гласилу ЗСик РСС, а примењиваће се са почетком такмичарске сезоне 2017/2018.

ЗАЈЕДНИЦА СУДИЈА И КОНТРОЛОРА РУКОМЕТНОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Председник Управног одбора
ЗОРАН СТАНОЈЕВИЋ, с.р.